

PÅ EGEN HÅND MATERIALE

MØDER MED
H.C. ANDERSEN

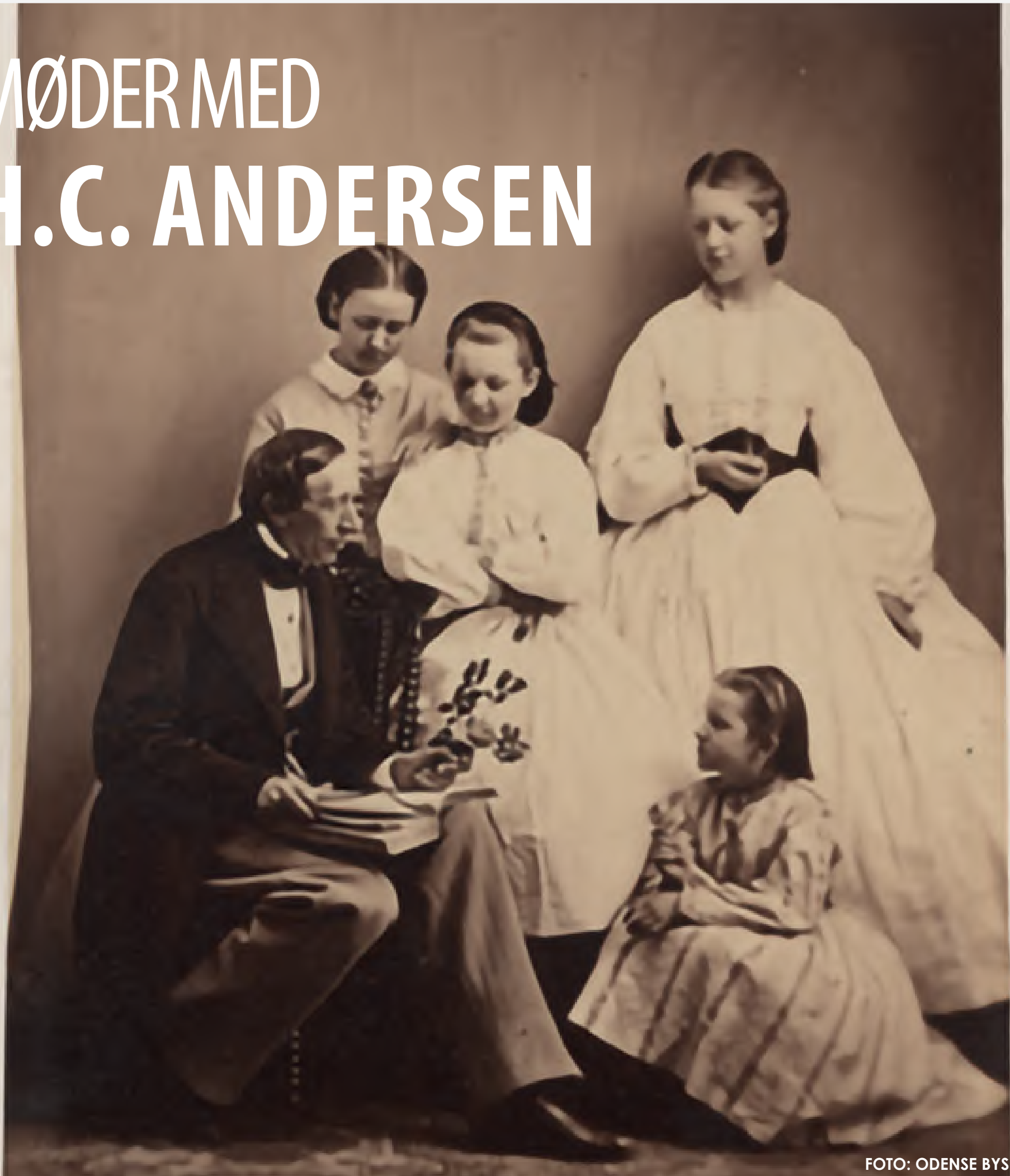

FOTO: ODENSE BYS MUSEER.

SAGNLANDET

LEJRE

MØDER MED H.C. ANDERSEN

H.C. ANDERSEN LÆSER FOR PIGERNE AGNES, HENRIETTE OG CLARA FRIJS OG ZARAH KRIEGER. FOTO: ODENSE BYS MUSEER.

Et besøg i Krikkebjerghuse, Sagnlandet Lejres husmandssted fra midten af 1800-tallet, konkretiserer den ældre litteratur. Flere kanon-forfattere er samtidige eller næsten samtidige med Krikkebjerghuse - H. C. Andersen, Adam Oehlenschläger og N. F. S. Grundtvig, ligesådan andre markante danske forfattere som

Steen Steensen Blicher, Johannes V. Jensen, Herman Bang, Henrik Pontoppidan og Martin Andersen Nexø. Nogle af forfatterne stammer selv fra lignende kår eller beskriver dem i deres værker.

Formålet med forløbet er at åbne op for litteraturen og give eleverne et legende og lystfuldt forhold til den ældre litteratur.

MÅLGRUPPE OG LÆRING

Målgruppe

"Møder med H. C. Andersen" er et danskfagligt forløb til 3.-4. klasse.

Elevernes alsidige udvikling

I Sagnlandet Lejres alternative læringsrum får eleverne stærke og engagerende oplevelser, som giver lyst til at lære mere. Eleverne opsøger, oplever og skaber æstetiske ind- og udtryk i arbejdet med den ældre litteratur.

Forslag til læringsmål

Eleverne kan forklare, hvordan indholdet i "Den grimme ælling" hænger sammen med den tid, som den er skrevet i.

FFM

Se Færdigheds- og vidensmål for "Møder med H.C. Andersen" i slutningen af hæftet.

FØR BESØGET I SAGNLANDET LEJRE

Eleverne præsenteres for forløbet.

Eleverne laver mindmaps eller lignende (evt. digitale) om H. C. Andersen og hans forfatterskab.

Tal om elevernes mindmaps.

H. C. Andersens sprog og stil er signifikant for hans forfatterskab. Eleverne skal derfor møde den originale tekst fra 1844, og ikke læse en adapteret tekst.

Lad eleverne læse "Den grimme ælling" i mindre grupper.

Eleverne støttes i deres håndtering af problemerne med at forstå teksten. De opmuntres til at stille spørgsmål til ordene og deres betydning.

Lav en samlet liste for klassen med ord fra midten af 1800-tallet, som klassen ikke kender betydningen af.

Eleverne nævner eventyrets persongalleri.

Eleverne genfortæller handlingens scener i tekst og/eller billeder.

Hvordan påvirker brugen af virkemidler elevernes forståelse af tekstens personer, deres motiver, konflikter og handlinger?

KRIKKEBJERGHUSE FOTO: OLE MALLING

BESØG I KRIKKEBJERGHUSE

Når eleverne bevæger sig ind i tekstens univers, åbner den sig op. De oplever, sanser og udfolder sig dér, når de lever sig ind i personerne og udfolder sig i deres miljø. Flere af de miljøer den grimme ælling bevæger sig i, findes i Sagnlandet Lejre – herregården som ses på vejen og som syner i det fjerne, under

skræppebladet, andegården, mosen hvor vildænderne bor og ikke mindst det fattige bondehus. Lad eleverne komme ganske tæt på – de kan f.eks. få oplevelsen af at sidde i det grønne under skræppebladene, som andemor på reden.

Lad eleverne gå på opdagelse i Krikkebjergghuse.

Folkene på husmandsstedet er vidner om den tid, hvor H.C. Andersen levede og skrev. Her kan eleverne få forklaret betydningen af de ord, som de ikke kendte.

Brug evt. mobiltelefoner eller kamera til at tage billeder af tingene, optage film og lyd.

KRIKKEBJERGHUSE FOTO: OLE MALLING

EFTER BESØGET I SAGNLANDET LEJRE

IDEER TIL OPGAVER MED ORD FRA 1800-TALLET:

Eleverne anvender forklaringerne til at lave en illustreret ordbog med ordforklaringer.

Eleverne vælger deres yndlingsord, og laver en multimodal beskrivelse.

Eleverne undersøger forskellige adapterede udgaver af "Den grimme ælling" eksempelvis en Pixibog eller en lærebogs version og vurderer de forskellige udgavers kvalitet.

IDEER TIL MEDDIGTNINGS- OPGAVER:

At digte videre på udvalgte situationer i teksten.

At skifte fortæller.

Fortællestemmen er unik hos H. C. Andersen. Den er både fortrolig og talesprogsnær i sin henvendelse, samtidig med at den alvidende fortæller har utrolige kommentarer til hvad som helst og den implicitte fortæller kommer med underfundige antydninger. Alternativt kan eleverne lave en tekst, hvor de fortæller som H. C. Andersen.

At skifte synsvinkel. Eksempelvis ved at lade scenen, hvor den grimme ælling kommer til det fattige bondehus, blive fortalt af hønen eller sengen. Persongalleriet i H.C. Andersens eventyr består af alle slags animerede typer.

At dramatisere en del af teksten. Dramatiseringen

understøtter elevernes forståelse og oplevelse. Hvilke rekvisitter vil eleverne bruge?

Eleverne laver mundtlige fremlæggelser af deres meddigtninger for klassen.

Lærer og klassekammerater lytter aktivt og følger op med respons på meddigtningerne.

Diskussion af hvordan vi kan forstå eventyrets slutning "Så megen lykke drømte jeg ikke, om da jeg var den grimme ælling" og perspektivering til H. C. Andersens eget liv.

I hele forløbet skriver eleverne logbog om at komme tæt på livet og eventyret i Krikkebjerg huse og om deres leg med ordene og med den ældre litteratur.

TO SVANER PÅ EN SØ. PAPIRKLIP AF H.C. ANDERSEN. FOTO: ODENSE BYS MUSEER.

LITTERATURLISTE

LÆR PÅ EGEN HÅND

Andersen, H. C. 1844: Nye Eventyr. Første Bind. Første Samling.

Andersen, H. C. 1989: Mit eget Eventyr uden Digtning. Hans Reitzels Forlag a/s.

Christensen, N. & Skyggebjerg, A. K. 2006: På opdagelse i børnelitteraturen. Høst & Søn. København.

Dysthe, O., Bernhardt, N. & Esbjørn, L. 2012: Dialogbaseret undervisning. Kunstmuseet som læringsrum. Skoletjenesten og Unge Pædagoger.

Jensen, T. B. (et al) 1994: På vej mod en ny litteraturpædagogik. Kroghs Forlag A/S

Kurth, J., Larsen, E. & Olsen, L. 2006: Kanon i folkeskolen. Dansk til mellemtrinnet. Første bind. Alinea. København.

Møller, H. H. & Siersted, H. H. (red.) 2008: Litteraturhistorie i en kanontid. Klassiske tekster – praksis i undervisningen. Alinea. København.

Nina Sine Døhler

KOMPETENCEOMRÅDE	KOMPETENCEMÅL	FASER	FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL											
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplysning og foglig viden		Finde tekst		Forberedelse		Afkodning		Sprogforståelse		Tekstforståelse		Sammenhæng	
		1.	Eleven kan navigere ud fra søgespørgsmål på aldersvarende hjemmesider og på biblioteket	Eleven har viden om hjemmesiders struktur	Eleven kan strukturere sin baggrundsviden	Eleven har viden om regler for sammensætning af ord	Eleven kan anvende ordbøger og opslagsværker til afklaring af ords betydning	Eleven har viden om funktion og opbygning af opslagsværker og ordbøger	Eleven kan identificere elementer i teksten, som skaber sammenhæng	Eleven har viden om tekstbånd om tekstbånd	Eleven kan samtale om teksters budskaber	Eleven har viden om teksters påvirkende funktion		
		2.	Eleven kan vurdere hjemmesiders relevans i forhold til søgespørgsmål	Eleven har viden om enkle kildetekniske metoder på internettet	Eleven kan formulere nøglelæseformål	Eleven har viden om ordklasser og regler for bøjning af ord	Eleven kan anvende over- og underbegreber til at skabe sammenhængende forståelse af teksten	Eleven har viden om over- og underbegreber	Eleven kan håndtere problemer med at forstå teksten	Eleven har viden om læseforståelsesstrategier	Eleven kan gengive sin forståelse af tekstens situationer og sammenhænge	Eleven har viden om visualiseringsformer		
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte foglige situationer		Håndskrift og layout		Forberedelse		Fremstilling		Respons		Korrektur		Præsentation og evaluering	
		1.	Eleven kan skrive med en læselig og sammenbundet håndskrift og på tastatur	Eleven har viden om effektive skrive teknikker	Eleven kan udarbejde idéer på baggrund af andre tekster	Eleven har viden om ordforråd og sproglige valgmuligheder	Eleven kan give respons på teksters genre og struktur	Eleven har viden om teksters genre og struktur	Eleven kan sætte tegn	Eleven har viden om punktum, spørgsmålstegn og udråbstegn	Eleven kan udføre en mundtlig fremlæggelse	Eleven har viden om metoder til mundtlig formidling		
		2.	Eleven kan anvende enkel, genreilpasset layout	Eleven har viden om opsætning af tekst i håndskrift og tekstbehandling	Eleven kan opdele fremstillingsprocessen i mindre dele	Eleven har viden om beskrivende og berørende fremstillingsformer	Eleven kan give respons på teksters genre og formål	Eleven har viden om teksters æstetisk og foglige formål	Eleven kan stoge med udgangspunkt i ordenes betydningsdele	Eleven har viden om morfemer, ordklasser, lydfølgeregler og opslags teknologier	Eleven kan vurdere produktets kvalitet, formål og struktur og layout	Eleven har viden om enkle evalueringsmetoder		
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster		Oplevelse og indlevelse		Undersøgelse		Fortolkning		Vurdering		Perspektivering			
		1.	Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers	Eleven har viden om tomme plader og teksters tid og rum	Eleven kan undersøge virkemidler	Eleven har viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster	Eleven kan forklare sin tekstforståelse	Eleven kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning	Eleven har viden om fortolkningssmuligheder	Eleven kan sætte tekstens tema ind i et tidsperspektiv	Eleven har viden om måder til at sætte tekster i et tidsperspektiv på			
		2.	Eleven kan dramatisere litteratur og andre æstetiske tekster gennem oplæsning og tegning	Eleven har viden om mundtlige, kropslige og billedlige udtryksformer	Eleven kan undersøge personers motiver, konflikter og handlinger	Eleven har viden om personkarakteristik	Eleven kan udtrykke sin tekstforståelse ved at skifte fra en udtryksform til en anden	Eleven kan deltage i samtale om teksters kvalitet	Eleven har viden om kvalitetskriterier	Eleven kan sætte tekster i forhold til forfatter- skaberssærpræg	Eleven har viden om enkelte forfatterskaber			
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige sociale situationer		Dialog		Krop og drama		IT og kommunikation		Sprog og kultur		Sproglig bevidsthed			
		1.	Eleven kan indgå i dialog i mindre grupper	Eleven har viden om samtalerregler	Eleven kan forstå eget og andres kropssprog	Eleven har viden om stemmens virkemidler og kropssprog	Eleven kan begå sig i et virtuelt univers	Eleven har viden om digitale profiler og digital kommunikation	Eleven kan undersøge eget og andres sprog og sproglige baggrund	Eleven har viden om ligheder og forskelle i sprog på tværs af sociale, geografiske og kulturelle skel	Eleven kan iagttage forskelle på tal sprog, skrevet sprog og andre modaliteter	Eleven har viden om kendetegn ved tale, skrift samt ved visuelle og auditive modaliteter		
		2.	Eleven kan lytte aktivt til andre og følge op med spørgsmål og respons	Eleven har viden om lytteformål og undersøgende spørgsmål	Eleven kan dramatisere tekster og temaer sammen med andre	Eleven har viden om rum, figur og forløb	Eleven kan forholde sig til bevidst konsekvenserne af sin færden på internettet	Eleven har viden om digitale fodspor	Eleven kan forstå enkle norske og svenske sprog og mesider og andre tekster	Eleven har viden om norsk og svensk sprog og kultur	Eleven kan iagttage ord, begreber og sætningsgrammatik i fagsprog	Eleven har viden om ord, begreber og sætningsgrammatik i fagsprog		